

Жадан
Мій Шуваль

Шість текстів
про
Бруно Шульца

Шульц розглядає свою смерть

Художник, якому щойно минуло п'ятдесят,
який прожив пів століття з людством, що тепер полює за ним,
мов за підвальним щуром,
художник, який тягнувся за ХХ століттям, як нитка, засилена в голку:
від карамельних крамниць сецесії,
від м'ясних ринків Західного фронту,
від нафтових родовищ — порожніх,
мов натхнення радянських поетів,
від синагог, перетворених на кінотеатри, де показують хроніку хаосу,
виходить на ринок, аби продати щось зі старих речей,
і зустрічається з власною смертю.

Смерть є світлом.

Як і все, вигадане Творцем, смерть є світлом.

Що є джерелом цього світла? Дихання і мовчання.

Що є його тінню? Час, який можна спинити.

Що відбувається потому?

Адже нас усіх найбільше цікавить: що

відбувається потому? Що ти бачиш насамперед?

Що насамперед змінюється?

Що зникає? Що приходить натомість?

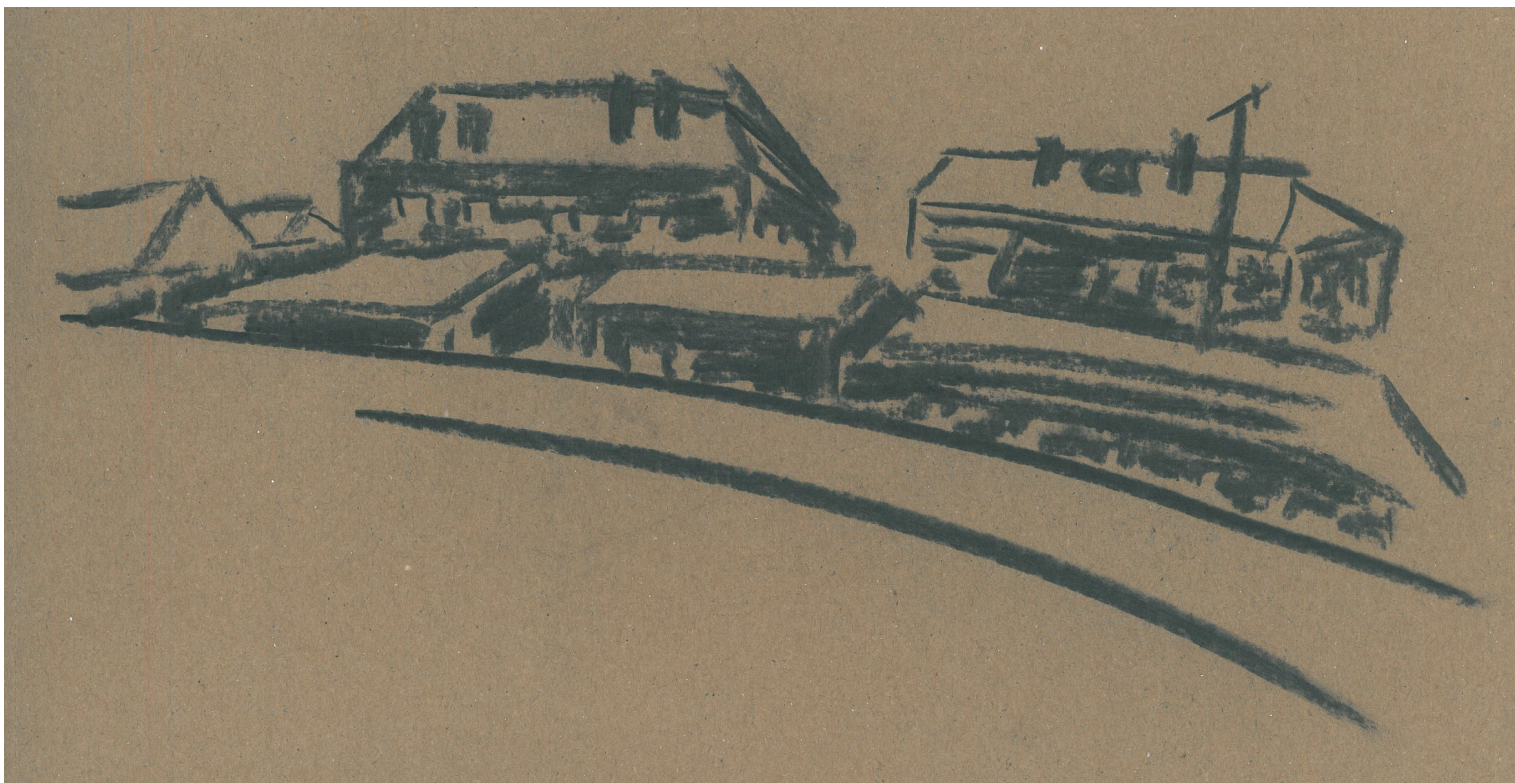
Перша секунда по смерті.

Тіло, наче ліхтар, із якого вийняли світло,
охоплює лише себе.

Повільний, натруджений відрух душі,
яка зрушує з місця, залишаючи тіло, мов клітку,
як вимушеність, як повинність;
пташиний політ того, що було у тобі невидимим,
невловимим.

Так, ніби ти злітаєш із себе, мов птах із гілки,
зауважуєш ринок, юрбу, що схиляється
над розгорнутим словником твого тіла,
зауважуєш охоплені холодом землі,
історію ніжності і катастрофи,
століття, що падає на пісок,
наче змучений звір.

Люди, народжені поміж війнами,
мов квіти, вкладені між сторінками
дитячих книжок.
Чорний офсетний відбиток душі
на вуличному оголошенні.
Жінка, яка виносить на продаж
стоптане дитяче взуття.

Що відбувається далі? Адже всі
боятся того, що відбувається далі.
Адже там, де немає пам'яті — не буде і страху.
Там, де не буде мови — ніхто не окличе тебе на ім'я.

Перша секунда по смерті.

Затриманий подих — наче затриманий потяг,
місяць — мов крадена річ.

Смерть є словом.
Як і решта слів, слово смерть вимовляється вголос,
пишеться в зошиті, виспівується в молитві.

Смерть є затриманим подихом,
захованим в голосі сріблом,
вимерзлим виноградом.

Бреде за тобою століття, мов пес, чиїх господарів
вивезли з міста.
Бреде, не відходить.
Відгукується на свист.

Немає у нього нікого, крім тебе.
В цілому світі — немає нікого.
Жовто висить над вами місяць.
Чорно пахне під вами земля.